

ТРОМЈЕСЕЧНИ БРУТО ДОМАЋИ ПРОИЗВОД QUARTERLY GROSS DOMESTIC PRODUCT

Бруто домаћи производ (БДП) у трећем тромјесечју 2018. године у односу на треће тромјесечје 2017. године има позитивну стопу раста од 3,8%.

Посматрано по подручјима класификације дјелатности груписаним на ниво А10, у трећем тромјесечју 2018. године бруто додата вриједност реално је већа у подручјима: (G,H,I) *Трговина на велико и трговина на мало, оправка моторних возила, мотоцикала; Саобраћај и складиштење; Дјелатности пружања смјештаја, припреме и послуживања хране, хотелијерство и угоститељство* за 6,8%, (A) *Пољопривреда, шумарство и риболов* за 5,8%, (F) *Грађевинарство* за 4,5%, (B,C,D,E) *Вађење руда и камена; Прерађивачка индустрија; Производња и снабдијевање ел. енергијом, гасом, паром и климатизација; Снабдијевање водом, канализација, управљање отпадом и дјелатности санације животне средине* за 3,0%, док је реално мања у подручју (C) *Прерађивачка индустрија* за 2,4%.

Gross domestic product (GDP) in the third quarter of 2018, compared to the third quarter of 2017, has a positive growth rate of 3.8%.

By section of the Classification of Economic Activities aggregated at the level A10, in the third quarter of 2018, Gross value added increased in real terms in the following sections: (G,H,I) *Wholesale and retail trade, repair of motor vehicles, motorcycles; Transport and storage; Accommodation and food services activities* by 6.8%, (A) *Agriculture, forestry and fishing* by 5.8%, (F) *Construction* by 4.5%, (B,C,D,E) *Mining and quarrying; Manufacturing; Electricity, gas, steam and air-conditioning production and supply; Water supply, sewerage, waste management and remediation activities* by 3.0%, while a decrease in real terms was recorded in the section (C) *Manufacturing* by 2.4%.

1. ТРОМЈЕСЕЧНИ БРУТО ДОМАЋИ ПРОИЗВОД, СТОПЕ РЕАЛНОГ РАСТА QUARTERLY GROSS DOMESTIC PRODUCT, REAL GROWTH RATES

	2016				2017				2018 ¹⁾			%
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	
Недесезонирани подаци, промјене у односу на исто тромјесечје претходне године	3,0	2,6	4,0	4,5	2,9	3,1	3,2	3,0	3,3	3,6	3,8	Non-seasonally adjusted data, changes compared to the same quarter of the previous year
Десезонирани подаци, промјене у односу на претходно тромјесечје	2,0	0,2	1,4	0,8	0,4	0,5	1,5	0,6	0,7	0,8	1,6	Seasonally adjusted data, changes compared to the previous quarter

Тромјесечни бруто домаћи производ је обрачунат по производном приступу а исказан у текућим цијенама, у цијенама претходне године и у цијенама 2015. године (ланчано повезане вриједности). Обрачун је изведен на нивоу области и подручја Класификације дјелатности КД БиХ 2010, која садржајно и структурно у потпуности одговара ЕУ Статистичкој класификацији дјелатности NACE Rev 2. Бруто домаћи производ представља суму бруто додатих вриједности свих дјелатности укупне економије умањену за услуге финансијског посредовања индиректно мјерене (FISIM) и увећану за нето порезе (порези на производе минус субвенције на производе). Обрачун тромјесечног БДП-а се заснива на истим принципима и дефиницијама као и годишњи обрачун, односно на методолошким основама Европског система рачуна из 2010. године (European System of Accounts - ESA 2010), као и на приручницима за тромјесечне националне рачуне Међународног монетарног фонда и Евростата.

За обрачун тромјесечног БДП коришћена је метода екстраполације на бруто вриједност производње и међуфазну потрошњу. Главни извори података су резултати званичних статистичких активности (пољопривреде, индустрије, грађевинарства, трговине, угоститељства, саобраћаја, плата и запослених, цијена, спољне трговине итд.) и административни извори података (tromјесечни финансијски извјештаји предузећа, Министарство финансија Републике Српске, Агенција за банкарство Републике Српске, Агенција за осигурање Републике Српске итд.).

Усклађивање БДП-а обрачунаог у тромјесечној и годишњој периодици врши се након објављивања годишњих података примјеном пропорционалне Denton методе (минимизирањем апсолутних разлика кроз релативно подешавање тромјесечних података – текуће тромјесече у односу на претходно) чиме се постиже конзистентност тромјесечних и годишњих серија података при чему је сума вриједности четири тромјесечја једнака вриједности добијеној годишњим обрачуном.

Десезонирање је процес декомпозиције временских серија којим се отклања утицај сезонских флукуација на њихово кретање. Серије података су сезонски подешене на највишем нивоу агрегације, користећи директну методу, TRAMO/SEATS метод у оквиру JDEMETRA+ програма.

Тромјесечни подаци текуће године су подложни промјенама до објављивања података за четврто тромјесече. Послије објављивања података за четврто тромјесече, тромјесечни подаци су подложни промјени само у циљу усклађивања са годишњим подацима.

Због заокруживања, сумарни искази у саопштењу не слажу се увијек са збиром заокружених појединачних података.

Quarterly Gross domestic product is calculated using the production approach, and it is shown at current prices, at previous year prices and at prices of 2015 (chain-linked values). The calculation is performed at the level of divisions and sections of the Classification of Economic Activities KD BH 2010, which is in its content and structure completely harmonised with the EU Classification of Economic Activities NACE Rev 2. Gross domestic product represents a sum of gross value added of all activities of total economy minus financial intermediation services indirectly measured (FISIM) plus net taxes (taxes on products minus subsidies on products). The calculation of quarterly GDP is based on the same principles and definitions as annual calculation, that is, on the methodological basis of the European System of Accounts of 2010, as well as on manuals for quarterly national accounts of the International Monetary Fund and Eurostat.

For the calculation of quarterly GDP, the method of extrapolation on output and intermediate consumption was used. Main sources of data are results of official statistical activities (agriculture, industry, construction, trade, hotels and restaurants, transport, data on wages and employees, prices statistics, external trade statistics, etc.) and administrative sources of data (quarterly financial reports of enterprises, Ministry of Finance of Republika Srpska, Banking Agency of Republika Srpska, Insurance Agency of Republika Srpska etc.).

Harmonisation of GDP calculated quarterly and annually is carried out upon the publishing of annual data, using the proportional Denton method (by minimising absolute differences through relative adjustment of quarterly data – current quarter compared to the previous), in order to achieve the consistency of quarterly and annual series of data, with the sum of values of the four quarters being equal to the value obtained through the annual calculation.

Seasonal adjustment is a process of decomposition of time series, used to remove the effects of seasonal fluctuations on their trends. Series of data are seasonally adjusted at the highest level of aggregation, using the direct method, using the TRAMO/SEATS method as implemented in the JDEMETRA+ programme.

Quarterly data for the current year are prone to changes to the moment of the publishing of data for the fourth quarter. After the publishing data for the fourth quarter, quarterly data are prone to changes only for the purpose of harmonisation with annual data.

Because of rounding, summary accounts in the release do not always match the sums of rounded individual data.

2. ТРОМЈЕСЕЧНА БРУТО ДОДАТА ВРИЈЕДНОСТ И БРУТО ДОМАЋИ ПРОИЗВОД, ТЕКУЋЕ ЦИЈЕНЕ
QUARTERLY GROSS VALUE ADDED AND GROSS DOMESTIC PRODUCT, CURRENT PRICES

хиљ. КМ/thous. КМ

		2017		2018 ¹⁾			
		III	IV	I	II	III	
A	Пољопривреда, шумарство и риболов	226 292	221 941	200 782	214 889	243 922	A Agriculture, forestry and fishing
B, C, D, E	Вађење руда и камена; Прерађивачка индустрија; Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација; Снабдијевање водом, канализација, управљање отпадом и дјелатности санације (ремедијације) животне средине	504 937	524 141	473 542	475 020	526 432	B, C, D, E Mining and quarrying; Manufacturing; Electricity, gas, steam and air-conditioning supply; Water supply, sewerage, waste management and remediation activities
	Од тога: С Прерађивачка индустрија	303 896	305 041	249 407	282 266	298 094	Of which: C Manufacturing
F	Грађевинарство	145 502	173 164	88 597	140 736	154 400	F Construction
G, H, I	Трговина на велико и трговина на мало, оправка моторних возила, мотоцикала; Саобраћај и складиштење; Дјелатности пружања смјештаја, припреме и послуживања хране, хотелијерство и угоститељство	460 740	430 879	372 055	449 608	497 077	G, H, I Wholesale and retail trade, repair of motor vehicles, motorcycles; Transport and storage; Accommodation and food services activities
J	Информације и комуникације	120 576	113 310	110 562	121 092	121 456	J Information and communication
K	Финансијске дјелатности и дјелатности осигурања	84 954	85 314	83 207	89 653	91 245	K Financial and insurance activities
L	Пословање некретнинама	107 125	108 966	109 262	110 172	110 489	L Real estate activities
M, N	Стручне, научне и техничке дјелатности; Административне и помоћне услужне дјелатности	77 927	79 037	76 375	78 969	80 344	M, N Professional, scientific and technical activities; Administrative and support service activities
O, P, Q	Јавна управа и одбрана, обавезно социјално осигурање; Образовање; Дјелатности здравствене заштите и социјалног рада	445 333	436 956	431 151	437 818	453 502	O, P, Q Public administration and defense, compulsory social security; Education; Human health and social work activities
R, S	Умјетност, забава и рекреација; Остале услужне активности	63 940	66 596	65 175	66 857	68 006	R, S Arts, entertainment and recreation; Other service activities
	FISIM (минус)	45 400	50 526	53 278	61 535	47 733	FISIM (minus)
	БРУТО ДОДАТА ВРИЈЕДНОСТ	2 191 927	2 189 778	1 957 430	2 123 279	2 299 141	GROSS VALUE ADDED
	Порези на производе минус субвенције на производе	442 977	455 326	467 617	479 417	456 650	Taxes on products minus subsidies on products
	БРУТО ДОМАЋИ ПРОИЗВОД	2 634 905	2 645 104	2 425 047	2 602 696	2 755 790	GROSS DOMESTIC PRODUCT

3. ТРОМЈЕСЕЧНА БРУТО ДОДАТА ВРИЈЕДНОСТ И БРУТО ДОМАЋИ ПРОИЗВОД, У ЦИЈЕНАМА ПРЕТХОДНЕ ГОДИНЕ
QUARTERLY GROSS VALUE ADDED AND GROSS DOMESTIC PRODUCT, AT PREVIOUS YEAR PRICES

хилј. КМ/thous. KM

		2017		2018 ¹⁾				
		III	IV	I	II	III		
A	Пољопривреда, шумарство и риболов	227 184	219 689	199 973	214 516	237 820	A	<i>Agriculture, forestry and fishing</i>
B, C, D, E	Вађење руда и камена; Прерађивачка индустрија; Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација; Снабдијевање водом, канализација, управљање отпадом и дјелатности санације (ремедијације) животне средине	473 180	493 569	470 353	492 049	516 077	B, C, D, E	<i>Mining and quarrying; Manufacturing; Electricity, gas, steam and air-conditioning supply; Water supply, sewerage, waste management and remediation activities</i>
	Од тога: С Прерађивачка индустрија	295 349	301 734	237 197	278 398	293 939		<i>Of which: C Manufacturing</i>
F	Грађевинарство	138 332	163 867	87 927	139 020	150 902	F	<i>Construction</i>
G, H, I	Трговина на велико и трговина на мало, оправка моторних возила, мотоцикала; Саобраћај и складиштење; Дјелатности пружања смјештаја, припреме и послуживања хране, хотелијерство и угоститељство	456 506	423 475	368 921	445 541	493 964	G, H, I	<i>Wholesale and retail trade, repair of motor vehicles, motorcycles; Transport and storage; Accommodation and food services activities</i>
J	Информације и комуникације	118 418	110 976	110 307	120 354	120 550	J	<i>Information and communication</i>
K	Финансијске дјелатности и дјелатности осигурања	79 379	78 216	81 928	85 753	87 295	K	<i>Financial and insurance activities</i>
L	Пословање некретнинама	106 041	106 222	107 399	108 663	109 739	L	<i>Real estate activities</i>
M, N	Стручне, научне и техничке дјелатности; Административне и помоћне услужне дјелатности	77 933	78 176	75 300	78 145	80 071	M, N	<i>Professional, scientific and technical activities; Administrative and support service activities</i>
O, P, Q	Јавна управа и одбрана, обавезно социјално осигурање; Образовање; Дјелатности здравствене заштите и социјалног рада	454 214	447 259	430 129	434 894	448 851	O, P, Q	<i>Public administration and defense, compulsory social security; Education; Human health and social work activities</i>
R, S	Умјетност, забава и рекреација; Остале услужне активности	59 431	60 713	62 913	64 911	66 472	R, S	<i>Arts, entertainment and recreation; Other service activities</i>
	FISIM (минус)	46 414	51 063	51 357	60 246	47 057		<i>FISIM (minus)</i>
	БРУТО ДОДАТА ВРИЈЕДНОСТ	2 144 205	2 131 100	1 943 792	2 123 600	2 264 683		<i>GROSS VALUE ADDED</i>
	Порези на производе минус субвенције на производе	451 678	458 640	450 316	461 679	469 675		<i>Taxes on products minus subsidies on products</i>
	БРУТО ДОМАЋИ ПРОИЗВОД	2 595 883	2 589 739	2 394 108	2 585 279	2 734 358		<i>GROSS DOMESTIC PRODUCT</i>

4. ТРОМЈЕСЕЧНА БРУТО ДОДАТА ВРИЈЕДНОСТ И БРУТО ДОМАЋИ ПРОИЗВОД, У ЦИЈЕНАМА 2015. ГОДИНЕ (ЛАНЧАНО ПОВЕЗАНЕ ВРИЈЕДНОСТИ)²⁾
QUARTERLY GROSS VALUE ADDED AND GROSS DOMESTIC PRODUCT, AT PRICES OF 2015 (CHAIN-LINKED VALUES)²⁾

хиљ. КМ/thous. КМ

		2017		2018 ¹⁾				
		III	IV	I	II	III		
A	Пољопривреда, шумарство и риболов	229 742	222 163	204 311	219 169	242 980	A	<i>Agriculture, forestry and fishing</i>
B, C, D, E	Вађење руда и камена; Прерађивачка индустрија; Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација; Снабдијевање водом, канализација, управљање отпадом и дјелатности санације (ремедијације) животне средине	454 667	474 258	426 849	446 539	468 344	B, C, D, E	<i>Mining and quarrying; Manufacturing; Electricity, gas, steam and air-conditioning supply; Water supply, sewerage, waste management and remediation activities</i>
	Од тога: С Прерађивачка индустрија	264 819	270 544	208 596	244 828	258 496		<i>Of which: C Manufacturing</i>
F	Грађевинарство	136 437	161 623	83 100	131 389	142 618	F	<i>Construction</i>
G, H, I	Трговина на велико и трговина на мало, оправка моторних возила, мотоцикала; Саобраћај и складиштење; Дјелатности пружања смјештаја, припреме и послуживања хране, хотелијерство и угоститељство	451 390	418 728	359 989	434 754	482 005	G, H, I	<i>Wholesale and retail trade, repair of motor vehicles, motorcycles; Transport and storage; Accommodation and food services activities</i>
J	Информације и комуникације	119 253	111 759	110 322	120 371	120 567	J	<i>Information and communication</i>
K	Финансијске дјелатности и дјелатности осигурања	78 671	77 518	75 753	79 290	80 715	K	<i>Financial and insurance activities</i>
L	Пословање некретнинама	106 415	106 596	105 799	107 044	108 104	L	<i>Real estate activities</i>
M, N	Стручне, научне и техничке дјелатности; Административне и помоћне услужне дјелатности	75 018	75 251	71 602	74 307	76 139	M, N	<i>Professional, scientific and technical activities; Administrative and support service activities</i>
O, P, Q	Јавна управа и одбрана, обавезно социјално осигурање; Образовање; Дјелатности здравствене заштите и социјалног рада	455 026	448 059	440 345	445 224	459 512	O, P, Q	<i>Public administration and defense, compulsory social security; Education; Human health and social work activities</i>
R, S	Умјетност, забава и рекреација; Остале услужне активности	59 842	61 132	58 507	60 365	61 816	R, S	<i>Arts, entertainment and recreation; Other service activities</i>
	FISIM (минус)	44 246	48 677	49 353	57 896	45 221		<i>FISIM (minus)</i>
	БРУТО ДОДАТА ВРИЈЕДНОСТ	2 123 012	2 110 036	1 886 732	2 061 261	2 198 203		<i>GROSS VALUE ADDED</i>
	Порези на производе минус субвенције на производе	445 733	452 603	447 387	458 676	466 620		<i>Taxes on products minus subsidies on products</i>
	БРУТО ДОМАЋИ ПРОИЗВОД	2 568 696	2 562 617	2 333 460	2 519 788	2 665 091		<i>GROSS DOMESTIC PRODUCT</i>

5. ТРОМЈЕСЕЧНА БРУТО ДОДАТА ВРИЈЕДНОСТ И БРУТО ДОМАЋИ ПРОИЗВОД, СТОПЕ РЕАЛНОГ РАСТА, ПРОМЈЕНЕ У ОДНОСУ НА ИСТО ТРОМЈЕСЕЧЈЕ ПРЕТХОДНЕ ГОДИНЕ
QUARTERLY GROSS VALUE ADDED AND GROSS DOMESTIC PRODUCT, REAL GROWTH RATES, CHANGES COMPARED TO THE SAME QUARTER OF THE PREVIOUS YEAR

%

		2017		2018 ¹⁾				
		III	IV	I	II	III		
A	Пољопривреда, шумарство и риболов	-4,9	-5,8	3,1	3,4	5,8	A	<i>Agriculture, forestry and fishing</i>
B, C, D, E	Вађење руда и камена; Прерађивачка индустрија; Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација; Снабдијевање водом, канализација, управљање отпадом и дјелатности санације (ремедијације) животне средине	1,7	2,4	5,0	4,1	3,0	B, C, D, E	<i>Mining and quarrying; Manufacturing; Electricity, gas, steam and air-conditioning supply; Water supply, sewerage, waste management and remediation activities</i>
	Од тога: С Прерађивачка индустрија	8,3	9,1	-2,1	-2,2	-2,4		<i>Of which: C Manufacturing</i>
F	Грађевинарство	9,3	7,8	6,4	5,3	4,5	F	<i>Construction</i>
G, H, I	Трговина на велико и трговина на мало, оправка моторних возила, мотоцикала; Саобраћај и складиштење; Дјелатности пружања смјештаја, припреме и послуживања хране, хотелијерство и угоститељство	8,9	8,8	4,2	6,2	6,8	G, H, I	<i>Wholesale and retail trade, repair of motor vehicles, motorcycles; Transport and storage; Accommodation and food services activities</i>
J	Информације и комуникације	-0,5	0,0	-0,2	0,4	1,1	J	<i>Information and communication</i>
K	Финансијске дјелатности и дјелатности осигурања	7,9	9,1	2,6	2,8	2,6	K	<i>Financial and insurance activities</i>
L	Пословање некретнинама	3,5	2,9	1,1	1,4	1,6	L	<i>Real estate activities</i>
M, N	Стручне, научне и техничке дјелатности; Административне и помоћне услужне дјелатности	4,3	3,3	1,7	2,1	1,5	M, N	<i>Professional, scientific and technical activities; Administrative and support service activities</i>
O, P, Q	Јавна управа и одбрана, обавезно социјално осигурање; Образовање; Дјелатности здравствене заштите и социјалног рада	1,6	0,9	0,9	0,6	1,0	O, P, Q	<i>Public administration and defense, compulsory social security; Education; Human health and social work activities</i>
R, S	Умјетност, забава и рекреација; Остале услужне активности	7,2	7,2	3,0	3,1	3,3	R, S	<i>Arts, entertainment and recreation; Other service activities</i>
	FISIM (минус)	5,7	6,6	1,7	2,4	2,2		<i>FISIM (minus)</i>
	БРУТО ДОДАТА ВРИЈЕДНОСТ	3,2	3,0	3,0	3,4	3,5		<i>GROSS VALUE ADDED</i>
	Порези на производе минус субвенције на производе	3,3	3,1	4,8	4,9	4,7		<i>Taxes on products minus subsidies on products</i>
	БРУТО ДОМАЋИ ПРОИЗВОД	3,2	3,0	3,3	3,6	3,8		<i>GROSS DOMESTIC PRODUCT</i>

¹⁾ Процјена / *Estimate*

²⁾ Подаци су неадитивни, односно, збир података по нижим нивоима није једнак податку на вишем нивоу агрегације
Data are non-additive, that is, the sum of data for lower levels does not equal the data on the higher level of aggregation

Саопштење припремила: Драгана Куновац
e-mail: dragana.kunovac@rzs.rs.ba

Prepared by: Dragana Kunovac
e-mail: dragana.kunovac@rzs.rs.ba

Издаје Републички завод за статистику, Република Српска, Бања Лука, Вељка Млађеновића 12д – Тел. +387 51 332 700 – Владан Сибиновић, главни уредник – Излази тромјесечно – Саопштење је објављено на Интернету на адреси: www.rzs.rs.ba – E-mail: stat@rzs.rs.ba – Приликом коришћења података обавезно навести извор

Published by Republika Srpska Institute of Statistics, Banja Luka, Veljka Mladenovića 12d – Tel. +387 51 332 700 – Vladan Sibinović, Editor in chief – Quarterly periodicity – Release is available on the Internet at: www.rzs.rs.ba – E-mail: stat@rzs.rs.ba – These data can be used provided the source is acknowledged